

Inhoud

Welkomstwoord	1
Op atelierbezoek bij Danielle Lemaire	1
800 jaar Franciscus van Assisi	2
Presentatiewissels	3

Beste Vrienden,

Met plezier presenteren wij het eerste Vriendenmagazine. Hierin houden wij u op de hoogte van activiteiten en ontwikkelingen rond Museum W.

Wij kunnen u alvast vertellen dat het bestuur op 30 april een rondleiding voor de Vrienden organiseert: over de nieuwe tentoonstelling van Danielle Lemaire. En later nog een historische rondleiding in de Martinuskerk en de kerktoren. Meer informatie over de datum en tijd ontvangt u zo spoedig mogelijk.

Momenteel hebben wij een 30 vrienden mogen verwelkomen. En ik kan het niet vaak genoeg zeggen: u bent belangrijke ambassadeurs voor het museum. Dankzij uw steun kan het bestuur aan fondswerving doen, zodat het museum – namens de Vrienden – kan worden ondersteund bij

objectaankopen, restauraties en educatieve projecten.

Cultuur en cultureel erfgoed geven kleur, trots en aantrekkingskracht aan onze gemeente. Ze maken onze stad levendig, trekken bezoekers en versterken de lokale economie. Kortom: cultuur en erfgoed is de motor voor een bruisende stad.

Museum W draagt met zijn iconische entree, vernieuwende tentoonstellingen en een super gemotiveerd team dagelijks bij aan dit beeld. Mijn oproep aan u is om dat beeld actief uit te dragen.

We hopen u binnenkort te mogen verwelkomen bij de rondleiding van Danielle Lemaire op 30 april a.s.

Léon Bouwels

TEKST HAIKO SLEUMER, CURATOR MUSEUM W

Op atelierbezoek bij Danielle Lemaire

Ter voorbereiding van de nieuwe wisseltentoonstelling bracht ik op carnavalsvrijdag een bezoek aan het atelier van kunstenaar Danielle Lemaire.

Haar atelier is gevestigd in ateliercomplex De Kruisruimte in Eindhoven, een gebouw waar meerdere kunstenaars werken en wonen. Danielle heeft hier een atelier aan huis. Extra leuk is de tentoonstellingsruimte op de hoek van het gebouwencomplex – de eigenlijke Kruisruimte – waar zij regelmatig presentaties geeft van haar nieuwste werk.

Ook tijdens dit bezoek toont zij hier haar meest recente werken.

Aan sommige daarvan is zelfs diezelfde ochtend nog de laatste hand gelegd; ze zijn dus letterlijk net op tijd af voor de tentoonstelling. Tijdens dit atelierbezoek staat de inrichting van de tentoonstelling centraal.

We hebben al enkele grove ideeën, maar nu is het moment gekomen om ieder werk een definitieve plek te geven in de plattegrond van de museumzalen. Danielle beschikt over een enorm oeuvre, bestaande uit tekeningen, schilderijen, wandkleden, sculpturen en installaties.

Om daar goed overzicht in te krijgen heeft zij alle werken geprint op kleine vellen papier, met daarbij de afmetingen genoteerd. Samen zoeken we naar interessante en spannende combinaties, die elkaar versterken – bovenal op het gebied van kleur, compositie en inhoud. Vooral de inhoud van het werk is daarbij richtinggevend.

Het oeuvre van Danielle is enorm gelaagd: in haar tekeningen en schilderijen komen meerdere, soms complexe verhalen samen. Haar Indische achtergrond vormt daarin een rode draad. Al sinds haar jeugd en studie speelt dit thema een terugkerende rol, dat zich in de afgelopen jaren steeds nadrukkelijker manifesteert in haar kunst. Regelmatig duiken verwijzingen op naar voormalig Nederlands-Indië, de koloniale geschiedenis en de

Indonesische beeldcultuur. Motieven van slangen, krokodillen, tropische planten en rijststampers keren steeds opnieuw terug. Haar atelier vormt een direct verlengstuk van dit werk. We bevinden ons te midden van een veelheid aan objecten die haar inspireren en waar zij uitvoerig onderzoek naar doet: van een kleine plastic speelgoedkrokodil tot Indonesische bruidspruiken, een hertshoornvaren (dat is een Indonesische plant), gedroogde siribladeren en een omvangrijk archief van familiefoto's, boeken en prenten over Nederlands-Indië uit de koloniale tijd. Al deze elementen vormen samen de basis waaruit het werk ontstaat. Een deel van deze objecten zal ook in de tentoonstelling te zien zijn, ter illustratie van de kunstwerken.

Terwijl we een stuk spekkoek eten komen we nog even te spreken over de hertshoornvaren. Danielle wil natuurlijk het liefst een echte plant in de tentoonstelling plaatsen, de plant vormt namelijk samen met een grote tekening een installatie. In het

museum zijn we daar terughoudend in, vanwege het risico op ongedierte dat via de plant kan worden binnengebracht. Bovendien zal een levende plant de tentoonstellingsperiode van vijf maanden waarschijnlijk niet goed doorstaan: de ramen in de zalen zijn voorzien van een speciaal filter om de kunstwerken tegen zonlicht te beschermen. Zonder voldoende licht zou de plant er na verloop van tijd minder florissant bijstaan. Het wordt dus een kunstplant – maar dat zal, op de vrienden die dit lezen na, de meeste museumbezoekers niet opvallen: hij is vrijwel niet van echt te onderscheiden. Wanneer straks op 12 april de deuren opengaan, zijn al deze overwegingen – van de plaatsing van kunstwerken tot discussies over wel of geen kunstplanten – onzichtbaar geworden. Wat resteert is een zorgvuldig samengestelde tentoonstelling.

En samen met Danielle kijk ik er naar uit deze expositie binnenkort met jullie te delen. Hopelijk tot in het museum.

TEKST LENNART WILLEMS, CONSERVATOR MUSEUM W

800 jaar Franciscus van Assisi

Museum W heeft een hechte band met de minderbroeders franciscanen. Dat komt in de eerste plaats doordat de stad Weert een lange geschiedenis deelt met de minderbroeders. Johanna van Meurs, de vrouw van graaf Jacob van Horne, zou de wens hebben gehad om een minderbroedersklooster te stichten.

Nadat ze stierf tijdens of kort na de geboorte van haar dochter Margaretha op 2 april 1461, besloot graaf Jacob een minderbroedersklooster te stichten in Weert. Hij vroeg toestemming aan de paus, die deze via de bisschop van Luik verleende. Graaf Jacob stelde de grond en de gebouwen van zijn oude kasteel De Aldenborgh beschikbaar.

Het provinciaal kapittel van de minderbroeders observanten keurde de stichting van het nieuwe klooster op 18 oktober 1461 goed. Op 30 mei 1462 werd de nieuwe kerk voor het klooster ingewijd. Kerk en klooster werden gewijd aan de heilige Hiëronymus, de beschermheilige van het huis Horn. Bijzonder is dat graaf Jacob zelf minderbroeder werd in 1470, in Hulst,

waarna hij na 1474 intrad bij de minderbroeders in Weert. Hij bleef in dit klooster wonen tot zijn dood op 3 mei 1488. Hij werd begraven in de kloosterkerk voor het hoogaltaar, de belangrijkste ereplaats in de kerk.

Sindsdien zijn de minderbroeders aanwezig geweest in Weert, al zijn ze gevlucht voor religieus geweld tijdens de beeldenstorm in 1566 en later slachtoffer geworden op verschillende momenten tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Ze werden uit hun klooster gezet door de Fransen in 1797, waarna ze weer terug-keerden in 1836. In 2022 is de gemeenschap van de minderbroeders in Weert opgeheven en kwam er formeel een einde aan de aanwezigheid van de franciscanen in Weert. Desondanks is er nog één broeder actief en woonachtig in Weert.

Tussen 1932 en 1973 zetelde het provinciaalbestuur van de orde van de minderbroeders franciscanen in Weert. Dit had als bijeffect dat franciscaanse objecten uit heel Nederland in een eigen museum werden opgevangen in Weert, wanneer ze hun oorspronkelijke gebruiksfunctie hadden verloren. Deze objecten raakten later verspreid door het hele klooster en de kerk. De meeste kleine objecten waren te zien in de voormalige

bibliotheek van het gastenkwartier. Omdat het aantal minderbroeders in Weert afnam, was het nodig om deze franciscaanse collectie duurzaam te bergen buiten het klooster. Deze behoefte was groot, net op het moment dat de gemeente Weert vertrok uit het oude stadhuis aan de Markt tegenover de Sint-Martinuskerk, naar een nieuw stadhuis aan de Beekstraat 54. De gemeente Weert besloot van het oude stadhuis een museum voor religieuze kunst te maken in samenwerking met de franciscanen, die hun collectie deels in bruikleen afstonden aan dit nieuwe museum. Het museum voor religieuze kunst werd toepasselijk het Gemeentemuseum Jacob van Horne genoemd. De collectie werd aangevuld met religieuze kunst uit Weerter parochies.

Na 1990 kwamen steeds meer franciscaanse objecten naar het museum in Weert: Vanuit kloosters en kerken uit heel Nederland en later ook honderden resterende kunstvoorwerpen uit het klooster in Weert. Kunsthistoricus John van Cauteren wist deze transitie in goede banen te leiden in zijn periode als conservator in Weert tussen 1989 en 2024 en als erfgoedadviseur van de minderbroeders. Van Cauteren is nog steeds erfgoedadviseur van de

minderbroeders. Daarnaast is hij nog steeds nauw verbonden bij het Weerter museum, inmiddels omgevormd tot Museum W.

Vanwege deze verbondenheid van Museum W met de orde van de minderbroeders franciscanen, probeer ik als huidige conservator recht te doen aan de franciscaanse collectie. Dit wil ik doen door waar het kan presentaties te maken met franciscaans erfgoed, nieuwe franciscaanse bruiklenen op te nemen in de collectie en na te denken over de toekomst van het franciscaans erfgoed.

In 2026 zal er een raadsaalpresentatie worden gemaakt in het kader van de zogenaamde transitus, de sterfdag van Franciscus van Assisi, de overgang van het aardse naar het hemelse. Franciscus stierf op 3 oktober 1226, dit jaar 800 jaar geleden.

Museum W doet dit in samenwerking met de franciscanen, de oud-conservator en als buitenlandse partner Museum De Mindere, dat het Vlaamse kunst- en cultuurbezit van de orde beheert en exposeert.

De presentatie wordt geopend op vrijdagmiddag 28 augustus 2026 om 15.00 uur.

Presentatiewissels

TEKST JOHN VAN CAUTEREN, OUD CONSERVATOR
FOTO'S DAVID VAN CAUTEREN

Toen ik nog als conservator in Museum W rondliep kreeg ik van het publiek vaker de vraag: wat doe jij nu zo al de hele dag.

Want ja, het museum is helemaal ingericht en alles draait toch? Ik legde dan geduldig uit dat er achter de schermen van een museum altijd wel wat te doen valt. Zeker wat de collectie betreft. In de komende tijd zal ik af en toe in dit magazine een aantal van deze museale werkzaamheden achter de schermen uit de doeken doen. Hopelijk krijgt mijn opvolger dan wat minder de vraag:

en wat doe je nu zo al de hele dag.....? Museum W krijgt regelmatig objecten aangeboden ter vervolmaking van de bestaande collectie. Die stukken moeten goed bekeken en gescreend worden. Uiteraard moet het nieuwe stuk de bestaande verzameling aanvullen en verrijken. Daarom is het van belang dat de kwaliteit van de aangenomen stukken hoog is.

Als ze door de eerste screening komen worden ze geschonken, in bruikleen genomen of aangekocht. Daar horen een hele hoop administratieve handelingen bij. De objecten worden genummerd, beschreven en gefotografeerd. Ze worden waar nodig schoongemaakt en bestudeerd. Daarbij worden soms bijzondere ontdekkingen gedaan.

Niet alle objecten eindigen in de vaste presentatie. Vaak is het belangrijker dat een object goed voor de toekomstige generaties wordt bewaard en af en toe in een expositie wordt getoond. Een cultuurhistorisch museum als Museum W heeft daarom ook een belangrijke archief- en bewaarfunctie voor de streek.

Maar soms zijn objecten zó belangrijk en passend, dat de vaste presentatie wordt aangepast. Dan moeten de grote vitrines open en dat is op zich al een hele klus. Daarom worden zoveel mogelijk werkzaamheden met elkaar gecombineerd.

Zo werd op maandag 19 januari jongstleden een grote vitrine in de schatkamer geopend om een collectiewissel toe te passen. Een melkkan en suikerpot uit een groot, vroeg 19e eeuws Parijs servies zijn

toegevoegd. Dit servies werd vorig jaar aan het museum geschonken en staat nu tijdelijk te pronken in de schatkamer. De melkkan en suikerpot zijn echter in de vaste presentatie opgenomen. Verder werden 3 zilveren lepeltjes van Hubertus Esser, vorig jaar aangekocht uit de antiekhandel, in de bijhorende zoutvaatjes en mosterdpot gelegd.

Als eerste tilden conservator Lennart Willems en art handler Arte Colder voorzichtig de twee grote glazen ruiten uit de vitrinekast. Omdat de vitrines toch opengingen werden meteen de binnenzijden uitgebreid schoongemaakt. Ondertussen voegden de conservator en oud conservator John van Cauteren de nieuwe objecten toe en werd een en ander herschikt.

De conservator maakte met de speciale museumstofzuiger de presentatieplankjes schoon. Na een laatste controle ging de elektricien aan het werk die de lichtrail herstelde, zodat alle spotjes het weer deden en alle objecten perfect worden uitgelicht. De weggenomen objecten zijn later nog ingepakt en naar het depot getransporteerd, waar ze weer een vast plek hebben gekregen.

Ondertussen werden de grote ruiten goed schoongemaakt en nadat nog even enkele afgesprongen verplekjes werden bijgewerkt kon alles weer gesloten worden. De grote, zware ruiten zijn met vereende krachten, heel voorzichtig manoeuvrerend, weer teruggeplaatst en daarna de buitenzijde nogmaals schoongemaakt. De vitrine en de objecten stonden weer als vanouds te stralen.

De hele operatie heeft uiteindelijk 4 uur in beslag genomen en is vastgelegd door de collectiefotograaf David van Cauteren.

Tot slot moet de conservator nog de teksten aanpassen, zodat alles weer klopt.

En laat nu het publiek maar komen!

Museum W
 Meikoel 2, 6001 EE Weert
 0495 - 531 920
 museumw@weert.nl
 www.museumw.nl

